

Arartekoaren 2018R-1089-18 Ebazpena, 2018ko azaroaren 5ekoa. Horren bidez, Balmasedako Udalarari gomendatzen zaio berrikerik dezala pertsona bat biztanleen erroldatik ofizioz bajaran emateari buruzko espedientea.

Aurrekariak

1. (...) andreak kexa aurkeztu zion Arartekoari, Balmasedako Udalak izapideturiko biztanleen udal-erroldako ofiziozko bajaran ados ez zegoela adierazteko. Hona hemen etxebizitzaren helbidea: (...).

Pertsona horrek adierazi du udalak bazekiela hura ezintasun-egoeran zegoela eroriko baten ondorioz, eta, hori zela tarteko, senide batzuen etxera joan behar izan zuela aldi baterako, zaindu zezaten. Hori jakin arren, udal-erroldan ofiziozko bajaran emateko espedientea izapidetu zuen udalak. Ukituak adierazi du udaleko gizarte-zerbitzuek ukatu ziotela susperraldiak iraun bitartean laguntzaile batek etxean artatzeko egin zuen eskaera.

Bestalde, alkatetzak berak egoeraren berri zuen, azaroaren amaierarako aurreikusitako bilera bertan behera utzi behar izan zuelako horregatik. Udal-abokatua eta interesdunaren abokatua ziren biltzekoak, interesduna bizi zen eraikina udalak erosi izanaz aritzeko; izan ere, udalak hari beste erabilera bat emateko asmoa zuen.

Interesdunaren iritziz, inguruabar horiek baliatuz, udalak azkar izapidetu zuen ofiziozko bajaran emateko espedientea, jakinda interesduna etxetik kanpo zegoela aldi baterako. Horrez gain, erakunde horrek ez zuen prozedura jakinarazteko saiakera eraginkorrik egin, eta, hortaz, hizpide dugun espedientearen aurka egiteko eskubidea urratu zion pertsona horri, eta horrek erabateko babesgabetasuna ekarri dio.

Alkatetzaren 109/18 Dekretuaren bitartez izan zuen bajaran horren berri lehenengo aldiz –2018ko martxoaren 13an jakinarazi zioten–, bizi den etxebizitza ofizioz berreskuratzeko abiarazitako espedientearen harira (han adierazi zen interesdunari erroldan, helbide horretan, ofiziozko bajaran eman ziotela). Kexagileak azaldu du jakinarazpen hori eskura eman ziola Udaltzaingoak. Horretarako, alde aurretik, telefono partikularrera deitu zion; udalak horixe egin izan du, askotan, harekin harremanetan jarri behar izan duenean etxebizitzaren kontuaz aritzeko elkarrizketak abian zirela-eta.

Haren ustez, azaldutako guztitik ondorioztatzen da udalak jakinaren gainean egonik jardun zuela, erakundearen interesen alde egiteko, interesdunari udal-etxebizitza utzarazte aldera eta hark kalte-ordaina jasotzeko eskubiderik izan ez zezan, eta horixe da udalaren asmoa oraindik ere. Nolanahi ere, interesdunak 11 urte daramatza etxe horretan, eta udalak aurreko etxebizitza bat uzteko eskatu ziolako okupatu zuen hura.

2. Arartekoak, kexaren xedea aztertu ondoren, informazioa eskatu zion Balmasedako Udalari, eta jakinarazpenek bete beharreko beharkizunei eta horien ordezkariak emateari buruzko lehen gogoetak helarazi zizkion, jurisprudenzia konstituzionala barne.

Horretarako, honako agiri hauek aurkezteko eskatu zuen Arartekoak:

- Biztanleen erroldan ofiziozko baja emateko izapidetu den espedientearen kopia osoa, espediente hori abiarazteko oinarri hartu diren Udaltzaingoaren txostenak barne.
 - Etxebizitza ofizioz berreskuratzeko abiarazitako espedienteari lotutako jakinarazpenak interesdunari eman zizkioten udaltzainek idatzitako txostena; zehaztu nola aurkitu zuten interesduna (telefono-zenbakia eta abar).
 - Interesdunaren abokatuarekin egindako bilerei buruz udal-abokatuak igorritako txostena.
 - Ea egia den bilera bat aurreikusita zegoela azaroaren amaierarako, eta interesdunaren ezintasun-egoeratik bertan behera utzi zela.
3. Balmasedako Udalak gure informazio-eskaerari erantzun eta eskaturiko agiriak aurkeztu zituen; hurrengo atalean aztertuko ditugu.

Gogoetak

1. Kexaren xedea kexa aurkeztu duen pertsona biztanleen erroldako ofiziozko bajari dagokio soilik eta, beraz, xedea ez da udalak kexagilearen aurka jarraitzen espediente hain zuzen udal etxebizitza ofizioz berreskuratzeko espediente; izan ere, aztergai dugun administrazio-espediente testuinguruan kokatzaren gaineko ondoriozkoak baino ez dira aipatzen eta udal jarduketak zuzenbidea betetzeari eragin diezaiokkeenaren aldetik.

Kexa aipaturiko terminoetan zedarritu arren, erakunde honek ezin utz dezake alde batera espediente honekin loturiko hainbat jarduketa eta, zehazki, udalak aipaturiko eraikinerako helburua bazuela ezarrita, 2017ko ekainaren 22an sinaturiko akordioaren arabera, eta eraikina hainbat zerbitzu publikotarako erabiltzeko egokitzea zegoen aurreikusita. Udalaren abokatu aholkulariak jakinarazitakoaren arabera, bi bilera izan ziren: bata, 2017ko azaroaren 3an, eta bestea 2018ko otsailean. Bi bilerotan izan ziren alkatea, kexagilearen abokatu eta udalaren abokatu aholkularia. Lehen bileraren xedea hauxe izan zen: kexagileak udalaren jabetzapeko etxebizitzaren okupazioaren inguruan izan zitezkeen helburuak aztertzea, eta okupatzaileak etxebizitzaren okupazioaren gaineko eskubiderik ez zuela ulertuta ere, alkateak *“etxebizitza emateko balizko irtenbideak”* eskaini zizkion, baina kexagilearen abokatuak ez zituen onartu.

Lehenbiziko bilera egin eta hilabetera, udalak biztanleen erroldaren ofiziozko baja-espeditentea abiarazi zuen, kexagilea etxebizitza horretan bizi ez dela iritzita. Hurrengo ataletan xeheki aztertuko dugu espeditentea.

2. Uztailaren 11ko 1690/1986 Errege Dekretuaren bidez onetsitako Tokiko Erakundeen Biztanleriari eta Lurralde Mugapenari buruzko Erregelamenduan (BDE) honelaxe xedatu du auzia: *“Toda persona que viva en España está obligada a inscribirse en el padrón del municipio en el que reside habitualmente. Quien viva en varios municipios deberá inscribirse únicamente en el que habite durante más tiempo al año.”*

Aldi berean, BDEren 72. artikuluan, ofiziozko baja izapidetzeko prozedura aipatzen da, honelaxe:

“1. Los Ayuntamientos darán de baja de oficio, por inscripción indebida, a quienes figuren empadronados incumpliendo los requisitos establecidos en el artículo 54 de este Reglamento, una vez comprobada esta circunstancia en el correspondiente expediente en el que se dará audiencia al interesado...”

Si el interesado no manifiesta expresamente su conformidad con la baja, ésta sólo podrá llevarse a cabo con el informe favorable del Consejo de Empadronamiento.”

Manu hori oinarri hartuta, Udaleko Estatistika Atalak, idazkariak sinaturiko 2017ko abenduaren 4ko idazkiaren bidez, informazioa eskatu zion Udaltzaingo Sailari, honako honi buruzkoa: ea kexagilea erroldatuta dagoen Balmasedako etxebizitzan bizi ote den, osterantzean biztanleen udal-erroldan ofiziozko baja emateko.

2017ko abenduaren 12an, Udaltzaingoko buruak txostena eman zuen. Txostenean jakinarazi zuenez, eginbide egokiak burututa, pertsona hori gaur egun etxebizitza horretan bizi ez dela izan da emaitza. Hauxe gehitu du: *“se ha acudido en distintos días y a distintas horas, y en ningún momento la persona se encontraba en el domicilio. Además, en ningún momento se ha visto luz en las ventanas, ni actividad alguna en el exterior.”*

Txostena ez da batere zehatza; izan ere, oso garrantzitsua da biztanleen udal-erroldan baja-espeditentea abiarazteko oinarri gisa. Hala, ez dira agerrarazi egiaztapena egiteko etxebizitzara eginiko ikustaldiaren egunak (abenduko asteburu luzea tarteko), ezta orduak eta egiaztapena egin zuen agentea edo agentea eta horrelako txostenetan ohikoak diren beste datu batzuk ere hala nola auzokideen (soilik etxabea dago okupatuta kexagilearen etxebizitzaz gain) edo inguruan bizi diren beste pertsona batzuen lekukotasunak. Nolanahi ere, azpimarratu beharra dago txostenean egiaztatzen den bakarra kexagilea ez zegoela etxebizitzan egiaztapena egin zeneko aste horretan.

Honaino iritsita, beste hau azpimarratu beharra dago: BDEn ezarrita dagoenez, nahitaezkoa dela erroldako tokiak *"ohiko"* bizitokia izatea, hain zuzen ere urtean denbora gehien bizi deneko tokizat hartuta, baina onartu egiten da pertsona bat urteko aste batzuetan beste etxebizitza batean egotea. Beraz, pertsona etxebizitza jakin batean bizi ez dela ondorioztatzeko, zalantzarik gabeko egiaztapena behar da.

3. Aurreko puntuan adierazitako txostena eman eta biharamunean, 2017ko abenduaren 13an, kexagilea erroldan baja emateko espedientea abiarazteko 709/2017 Alkatetza Dekretua eman zen. Bulego teknikoak aurkezturiko dokumentazioa aintzat hartuta, estatistikako arduradunak argitu ondoren bete zena (badirudi Udaltzaingoaren txostena esan nahi duela), ondorioztatzen da kexagilea ez dela betetzen ari erroldatuta ageri den etxebizitzan nahitaez bizi beharra.

Bulego teknikoari buruzko agiria teknikariak 2017ko abenduaren 5ean sinaturiko ikuskapen-akta da, 2017ko abenduaren 1ean kexagilea bizi den eraikinaren egoerari buruzkoa (udala da horren jabea eta, dirudienez, 2016ko abenduaren 27an erosi zen formalki). Txostenean ondorioztatzen denez, teilatuaren aurri egoera eta Eraikuntzaren Ordenamenduari buruzko 38/1999 Legean bildutako gutxieneko beste beharkizun batzuk falta direla-eta, higiezina utzaraztea gomendatzen da. Hemen interesa zaiguna aztertzeko, hauxe dio teknikariak jarduketaren deskribapenean: *"planta segunda: no se accede debido a que en la vivienda que se presupone habitada, no hay nadie"*

Espedientea abiarazteko dekretuari buruzko jakinarazpena, dirudienez, 2017ko abenduaren 14ko 13:30ean eta 2017ko abenduaren 15eko 10:15ean egiten saiatu zen jakinarazlea (ez dago sinadura irakurtezina da), baina ez da agiri sinatzailearen kargurik ez izenik. Jakinarazpena emateko saiakera alferrikakoa izan omen zen, baina ez da ezer berariaz adierazi espedientean, edo jakinarazpenaren kopian bertan. Izan ere, inguruabar hori agerrarazi ohi du jarduketan parte hartzen duen funtzionarioak edo jakinarazleak.

"Ordu desberdin" izate hori ulertu beharko litzatekeenari buruzko eztabaida juridiko zabalaren ondotik, administrazio prozedurari buruzko aurreko araudiko testuaren arabera, gaia behin betiko ebatzi zuen Herri Administrazioetako Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 42. artikulua. Bizilekuan jakinarazpenaz arduratzeko inor ez badago, hala jasoko da espedientean, eta, horrez gainera, jakinarazpena emateko saioa zein egunetan eta zein ordutan egin den ere idatziko da. Hurrengo hiru egunetako batean eta aurrekoa ez den beste ordu batean, berriz saiatuko dira jakinarazpena ematen, beste behin bakarrik. Lehenengo jakinarazpen-saiakera arratsaldeko hirurak baino lehen egin bada, bigarrena ordu horren ondoren egin beharko da eta alderantziz: nolahi ere, bi jakinarazpen-saiakeren artean gutxienez hiru orduko tarte utzi beharko da.

Bigarren saiakera ere alferrikakoa balitz, 44. artikuluan ezarritako eran jardun beharko litzateke.

Hortaz, kasu honetan ez dira betetzen jakinarazpena baliozkotzat hartzeko Legean eskaturiko beharkizunak, zeren eta, lehen jakinarazpena 2017ko abenduaren 14ko arratsaldeko hirurak baino lehen egin denez gero, bigarren saiakera hurrengo hiru egunen buruan egin beharko baitzen, arratsaldez, eta ez arratsaldeko lau eta erdiak baino lehen.

Horrez gain, eginiko jakinarazpena eginikotzat hartuta ere (gure ustez, ez da inola ere hala gertatzen), iragarkia EAOn argitaratuta ezin har daiteke baliozkotzat eginiko jakinarazpena, ebazpena bide horretatik behar bezala jakinarazitakotzat hartzeko jurisprudentziako beharkizunak ikusita.

Arestian esana denez, udala negoziazio-prozesuan murgilduta zegoen interesdunarekin, eta horren abokatuak beren beregi adierazi zuen 2017ko azaroaren 3an eginiko bileran haren ordezkatuak ezin zuela bilerara joan, erorikoa izan zuelako. Horren ondorioz, laguntza behar zuen eta ohean hartu behar zuen atsedena, eskuragarri dituen sendagile-parteen arabera. Izan ere, senideen etxera aldatu behar izan zuen bizilekua zaindua izateko.

Kasu honetan garrantzitsuena hauxe da: egiaztaturik gelditu dela aurretiazko harremanak izan zirela gutxienez 2017ko ekainetik, eta erroldaren ofiziozko baja-espedientea abiarazi baino hilabete lehenago ukituriko pertsona, abokatuaren bitartez, udalarekin batzartu zen etxebizitza utzarazteko akordioa lortzeko asmotan. Hori dela-eta, nahikoa erraza zen interesdunarekin harremanetan jartzea, hasitako espedientearen berri emateko. Halaxe egin zen etxebizitza ofizioz berreskuratzeko 2018ko martxoaren 1eko Alkatetza Dekretuaren bidez hasitako ondorengo espedientearen. Jakinarazpenaren bidez, pertsona horrek lehen aldiz jakin ahal izan zuen erroldako ofiziozko baja izapidetzen ari zela, hala baitzegoen xedaturik ebazpenaren azalpenen zatian.

Gai hori dela-eta, Udaltzaingoko buruak 2018ko irailaren 12an emandako txostenean, erakunde honek eskatu ondoren, hauxe adierazi zuen: ez zegoela jasota bere zerbitzuak aztergai dugun etxebizitza berreskuratzeko espedientea hasi izanaren jakinarazpena, baina espedientearen begiratu ondoren, ebazpena udaletxean administrazio-bidean egin zela ikusi zuen, kexagilearen abokatuarekin "email" bidez harremanetan jarri ondoren, jakinarazpena egiteko helbidearen berri eskatzeko. Azkenik, jakinarazpena hurrengo egunean hartzekotan gelditu ziren, 2018ko martxoaren 13an, interesdunak egin zuen moduan.

Azken finean, gestio erraz batzuen bidez, interesdunak jakinarazpena jaso zuen 2018ko martxoaren 1ean, Zuzenbidean egokia den eran, eta horren bidez, interesduna helbideratuta dagoen etxebizitza berreskuratzeko espedientea abiarazi zuen udalak. Hala ere, ez zen eginbide bera erabili erroldako ofiziozko baja-espedientea abiarazteko jakinarazpena jaso zezan.

Arartekoak udalari eginiko informazio-eskaeran aurreratzeko modua izan zuen bezala, Konstituzio Auzitegiaren doktrinak ezartzen duenez, egintzak ediktuen bidez jakinarazteak jardunbide osagarria eta salbuespenezkoa izan behar du, eta administrazioa behartuta dago justifikatzera aurrez aurre jakinarazteko izapideak egin dituela, eta, beraz, ez duela interesdunaren eskubidea urratu eta ez diola babesgabetasunik eragin. (Konstituzio Auzitegiaren 138 Epaia, 2017ko azaroaren 27koa).

Bestalde, Administrazioarekiko Auzietarako Salako Auzitegi Gorenaren 2016ko azaroaren 16ko epaiak (rec.2448/2016), kasazioan emanak, hauxe ebatzi zuen:

“Con carácter general se ha entendido que lo relevante en las notificaciones no es tanto que se cumplan las previsiones legales sobre cómo se llevan a efecto las notificaciones, sino el hecho de que los administrados lleguen a tener conocimiento de ellas o haya podido tener conocimiento del acto notificado, en dicho sentido la sentencia del Tribunal Supremo de 7 de octubre de 2015, rec. cas. 680/2014; puesto que la finalidad constitucional, a la que antes se hacía mención, se manifiesta en que su finalidad material es llevar al conocimiento de sus destinatarios los actos y resoluciones al objeto de que éstos puedan adoptar la conducta procesal que consideren conveniente a la defensa de sus derechos e intereses y, por ello, constituyen elemento fundamental del núcleo de la tutela judicial efectiva sin indefensión garantizada en el art. 24.1 de la Constitución española (CE), sentencias del Tribunal Constitucional 59/1998, de 16 de marzo, FJ 3 , ó 221/2003, de 15 de diciembre, FJ 4 ; 55/2003, de 24 de marzo , FJ 2. Este es el foco que en definitiva debe alumbrar cualquier lectura que se haga de esta materia, lo que alcanza, sin duda, también a las notificaciones electrónicas.”

Horrenbestez, Arartekoaren ustetan, ezin har daitezke baliozkotzat ediktuaren jakinarazpena, noiz-eta administrazioaren eginbide txikienarekin –persona bera parte zeneko beste espediente batean ondoren egin zen bezala-, nahikoa izango zenean hartzailea jakitun jartzeko, modu eraginkorrean, biztanleen erroldatik ofiziozko baja-espedientea abiarazi izanaren gainean. Horrez gain, interesdunarekin eta bere ordezkariarekin irekitako negoziazio-bideak ere aipatu behar dira, aurretik aipatu dugun auziko ezohiko inguruabarrak direla eta.

Arartekoaren aburuz, espedientearen hasierari buruzko jakinarazpena era egokian egin dakion kexagileak duen eskubidea urratu dela adierazi beharra dago. Izan ere, defentsarik gabe gelditu zen aztertu den udalaren jokabidearen aurrean eta, beraz, aldeztu aurretik izapide egokiak eginda, udalak ondorioz gabe utzi behar du interesduna erroldatik baja adierazteko 2018ko martxoaren 22ko 169/2018 Alkatetza Dekretua, eta hala denean, atzera eraman behar da espedientea eta berriz ere egin behar da ofiziozko jarduketa abiarazteko jakinarazpena modu egokian. Horri esker, kexagileak aukera izango du

egokitzen jotzen dituen alegazioak aurkezteko, baita bere eskubideen aldeko frogak ere.

Horretarako, eta aintzat har dadin, bidezkoz jotzen dugu espedientearen izapidetzen jarraitzea, erreklamaturiko izapidea konpondutakoan, DBEren 54. artikuluan ezarritakoa dela bide. Azpimarratu beharra dago eztabaida ezina eta zalantzarik gabekoa izan behar duela interesduna erroldaturik dagoen etxebizitzan bizi ez dela ziurtatzeko oinarri diren elementuen egiaztapenak.

Kasu honetan, are gehiago kontuan hartzen badugu ofiziozko espedientearen izapidea planteatzen den testuingurua. Udalak ezin hobeto jokatu behar du herri administrazioa den aldetik dituen prerrogatibak eta betebeharrak baliatzean. Ezin egon daiteke zalantza izpirik ere xede tasatua duen administrazio-espedientearen behar bezala izapidetzearen inguruan. Alabaina, horrek ez dakar berekin beste auzi desberdin bat zeharka ebatzea, zeinen irtenbideak bere lege-bidea baitu.

Hori guztia dela eta, erakunde hau sortzen eta arautzen duen otsailaren 27ko 3/1985 Legearen 11.b) artikuluan ezarritakoarekin bat etorritik, honako gomendio hau egin zen:

GOMENDIOA

1. Aurretik izapide egokiak eginda, ondorioz gabe utz dezala (...) andrea erroldatik bajaran ematea adierazteko martxoaren 22ko 169/2018 Alkatetza Dekretua eta, hala denean, espedientearen atzera eraman dezala, aipaturiko espedientearen hasierari buruzko jakinarazpena era egokian egiteko berriz ere.
2. Hala denean, atzera eramandako espedientearen izapidetzean, kontuan har dezala behar bezala egiaztatu behar direla interesduna erroldaturik dagoen etxebizitzan bizi ez dela ziurtatzeko oinarri diren elementuak.

